

KESKKONNAAMET

Veski looduskaitseala kaitsekorralduskava 2013-2022

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

SISUKORD

1. SISSEJUHATUS	4
1.1. ALA ISELOOMUSTUS	5
1.2. MAAKASUTUS	5
1.3. HUVIGRUPID	5
1.4. KAITSEKORD	6
1.5. UURITUS	6
1.5.1. LÄBIVIIDUD INVENTUURID JA UURINGUD	6
1.5.2. RIIKLIK SEIRE	6
1.5.3. INVENTUURIDE JA UURINGUTE VAJADUS	7
2. VÄÄRTUSED JA KAITSE-EESMÄRGID	7
2.1. ELUSTIK	7
2.1.1. MUST-TOONEKURG	7
2.1.2. MUU ELUSTIK	9
2.2. KOOSLUSED	10
2.2.1. VANAD LOODUSMETSAD (9010*)	10
2.2.2. ROHUNDITERIKKAD KUUSIKUD (9050)	12
2.2.3. SIIRDE- JA ÕÖTSIKSOOD (7140)	13
2.2.4. SOOSTUVAD JA SOO-LEHTMETSAD (9080*)	14
3. KAITSEALA JA SELLE VÄÄRTUSTE TUTVUSTAMINE NING KÜLASTUSKORRALDUS	16
4. KAVANDATAVAD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED JA EELARVE	17
4.1. TEGEVUSTE KIRJELDUS	17
4.1.1. TULEMUSLIKKUSE SEIRE	17
4.1.2. RIIKLIK SEIRE	17
4.1.3. MUUD ELUSTIKU UURINGUD JA INVENTUURID	17
4.1.4. JAHIPIDAMISRAJATISE LIKVIDEERIMINE	17
4.1.5. TÄHISTE PAIGALDAMINE	18
4.1.6. KAITSEKORRALDUSKAVA UUENDAMINE	19
4.1.7. KAITSEALA VALITSEMINE JA JÄRELEVALVE	19
4.2. EELARVE	19
5. KAITSEKORRALDUSE TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE KASUTATUD KIRJANDUS JA MATERJALID	20
LISA 1. KEHTIV KAITSE-EESKIRI	22
LISA 2. KAITSE-EESKIRJA EELNÕU	23
LISA 3. VÄÄRTUSTE KOONDTABEL	25
LISA 4. ETTEPANEK NATURA 2000 ANDMEBAASI MUUTMISEKS	28
LISA 5. AVALIKUSTAMISE MATERJALID	30
LISA 6. FOTOD	31
	32

Vastavalt looduskaitseaduse §-le 25 on kaitsekorralduskava hoiualade ja kaitsealade alapõhise kaitse korraldamise aluseks.

Kaitsekorralduskava kinnitab Keskkonnaameti peadirektor. Teave kaitsekorralduskava kinnitamise kohta avalikustatakse Keskkonnaameti kodulehel.

Käesoleva Veski looduskaitseala kaitsekorralduskava eesmärk on:

- anda lühike ülevaade looduskaitsealadest – kaitsekorrast, kaitse-eesmärkidest, rahvusvahelisest staatusest, maakasutusest, huvigruppidest ning alal läbiviidavast riiklikust seirest;
- analüüsida eesmärke ning anda hinnang iga põhiväärtuseks oleva liigi, elupaiga vm väärtuse seisundile;
- arvestades seatud eesmärke, määrata mõõdetavad kaitse-eesmärgid ja kaitsekorralduse oodatavad tulemused kaitsekorraldusperioodi lõpuks ning 30 aasta perspektiivis;
- anda ülevaade peamistest väärtusi mõjutavatest teguritest, kirjeldada kaitseks vajalikke meetmeid koos oodatavate tulemustega;
- määrata põhiväärtuste säilimisele, taastamisele ja tutvustamisele suunatud kaitsekorralduslike tegevuste elluviimise plaan koos tööde mahu, koha, ulatuse kirjelduse ja orienteeruva maksumusega;
- luua alusdokument kaitsekorralduslike tööde elluviimiseks ja rahastamiseks.

Kaitsekorralduskava koostamisel viidi läbi avalikkusele suunatud kaasamiskoosolek, millele eelnes kava eelnõu avaldamine Keskkonnaameti veebilehel (lisa 4). Samuti on Lisas 4. ära toodud kaasamiskoosoleku memo.

Kava koostamist koordineerisid Keskkonnaameti Põlva-Valga-Võru regiooni kaitse planeerimise spetsialistid Mirjam Loks (tel: 5301 0812, e-post: mirjam.loks@keskkonnaamet.ee) ja Tiina Troškin (tel: 5301 0812, e-post: tiina.troshkin@keskkonnaamet.ee). Materjalide kogumise ja aruteludes osalemisega osutasid suurt abi ka Keskkonnaameti Põlva-Valga-Võru regiooni looduskaitse juhtivspetsialist Pille Saarnits ja looduskaitse bioloog Tarmo Evestus.

Kava koostas Margo Hurt (tel: 53736731, e-post: margo.hurt@emu.ee).

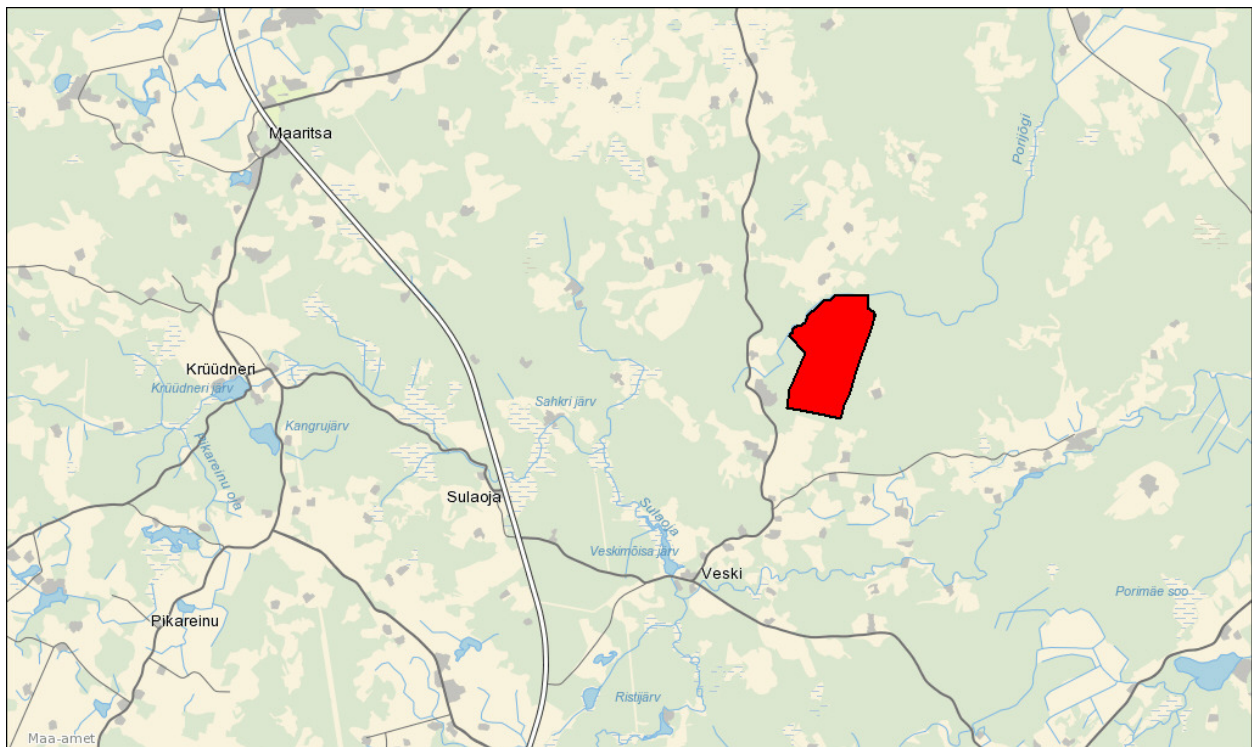
KAITSEKORRALDUSKAVA ON VALMINUD „RIIKLIKU STRUKTUURIVAHENDITE KASUTAMISE STRATEEGIA 2007-2013“ JA SELLEST TULENEVA „ELUKESKKONNA ARENDAMISE RAKENDUSKAVA“ PRIORITEETSE SUUNA „SÄÄSTVA KESKKONNAKASUTUSE INFRASTRUKTUURIDE JA TUGISÜSTEEMIDE ARENDAMINE“ MEETME „KAITSEKORRALDUSKAVADE JA LIIKIDE TEGEVUSKAVADE KOOSTAMINE LOODUSE MITMEKESISUSE SÄILITAMISEKS“ PROGRAMMI ALUSEL EUROOPA REGIONAALARENGU FONDI VAHENDITEST.

1. SISSEJUHATUS

1.1. ALA ISELOOMUSTUS

Veski looduskaitseala asub Põlva maakonnas Kõlleste vallas Prangli ja Veski külas (joonis 1). Ala põhjapiiriks on Porijõe ülemjooksu lõik. Kaitsealani ei lähe ühtegi sõiduautoga läbitavat teed. Eesti maastikulise jaotuse järgi paikneb kaitseala Otepää kõrgustiku maastikurajoonis (Arold, 2005). Kohati väga künkliku ala pindala on 62,98 ha (piiri korrigeerimisel saab pindalaks 61,59), mis valdavas osas on kaetud metsaga ning on inimastustuseta.

Kaitseala on moodustatud 2001. aastal kaitsealuse liigi püsielupaiga kaitseks, kaitsekorralduskava koostamise aluseks on kinnitatud kaitse-eeskiri (lisa 1). Kaitsekorralduskavas kajastatud kaitse-eesmärkide alusena on kasutatud uut kaiste-eeskirja eelnõu (lisa 2). Kaitse-eesmärgiks on loodusliku arengu kaudu elupaigatüüpide säilitamine ja taastamine. Kaitstavateks elupaigatüüpideks on vanad loodusemetsad (9010*), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*), siirde- ja õõtsiksood (7140) ning rohunditerikkad kuusikud (9050). Lisaks kaitstakse I kaitsekategooria kaitsealuse liigi must-toonekure elupaika. Looduskaitseala kattub Veski loodusala, mis kuulub Natura 2000 võrgustiku alade hulka. Alalt on leitud kaks III kaitsekategooria samblaliiki: sulgjas õhik (*Neckera pennata*) ja Helli ebatähtlehtik (*Anastrophyllum hellerianum*). Veski looduskaitseala on elupaigaks kanakullile (*Accipiter gentilis*), kes on II kaitsekategooria linnuliik.

Joonis 1. Veski looduskaitseala paiknemine (aluskaart: Eesti Baaskaart, Maa-ameti WMS-rakendus, 2012)

Kogu alal kehtib sihtkaitsevööndi režiim. Keelatud on majandustegevus, loodusvarade kasutamine, uute ehitiste püstitamine ning sõidukite ja maastikusõidukitega sõitmine. Ehituslike ja maakorralduslike toimingute jaoks on vajalik kaitseala valitseja nõusolek, samuti peab see olema telkimiseks, lõkketegemiseks ja rahvaürituste korraldamiseks. Lubatud on alal viibimine, marjade, seente ja muude metsa kõrvalsaaduste korjamine ning jahipidamine.

1.2. MAAKASUTUS

Veski looduskaitseala asub tervenisti riigimaal. Ala katab mets, mis ei ole kaitsekorrast lähtuvalt majandatav. Kaitseala ümbritsevad samuti metsamaad, mis on valdavalt eraomandis. Vaid mööda Porijõe jooksva loodepiiri taha jääb riigimaa.

1.3. HUVIGRUPID

- **Keskkonnaamet** - kaitseala valitseja. Keskkonnaameti eesmärk on tagada ala eesmärgiks olevate väärtuste soodne seisund.
- **RMK** – külastuse korraldaja, külastusobjektide rajaja ja hooldaja; loodushoiutööde läbiviija riigi maadel; piiritähiste paigaldaja ja hooldaja.
- **Metsa kõrvalsaaduste korjajad** – huvitatud marja- ja seenekorjamise võimalustest. Tegevus on lubatud. Väheolulise probleemina võib ette näha sõidukiga või maastikusõidukiga sõitmist Veski looduskaitseala metsateedel.
- **Jahindusorganisatsioonid** – huvitatud jahimaa kasutamisest ja ulukitele soodsate elupaikade olemasolust. Jahipidamine on lubatud. Probleemina võib ette näha sõidukiga või maastikusõidukiga sõitmist looduskaitseala metsateedel ning jahipidamisega seotud rajatiste püstitamist.
- **Loodushuvilised ja teadlased** – huvitatud loodusväärtuste säilimisest, vaatluste ja uurimuste tegemise võimalustest.

1.4. KAITSEKORD

Veski looduskaitseala kuulub vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele tervikuna Veski sihtkaitsevööndisse (lisa 2).

Inimestel on lubatud viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi ning pidada jahti kogu kaitsealal. Keelatud on majandustegevus, loodusvarade kasutamine, uute ehitiste püstitamine ning sõidukitega ja maastikusõidukitega sõitmine.

Kaitseala valitseja nõusolekuta on keelatud: muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet; koostada maakorralduskava ja teostada maakorraldustoiminguid; kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut; rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda vee erikasutusluba, ehitusluba või nõusolekut väikeehitise ehitamiseks; telkimine, lõkketegemine ja rahvaürituste korraldamine.

Looduskaitseaduse § 30 lg 3 järgi võib sõidukeid ja maastikusõidukeid kasutada järelevalve- ja päästetöödel, loodusobjekti kaitse korraldamise ja valitsemisega seotud tegevusel ning kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel.

1.5. UURITUS

1.5.1. LÄBIVIIDUD INVENTUURID JA UURINGUD

Metsaelupaiku inventeeris 2010. aastal Priit Voolaid. EELISE andmetel on eelnev elupaikade inventuur teostatud 2001. aastal Tartu Ülikooli botaanika ja ökoloogia instituudi (BÖI) poolt. Viimatinimetatud inventuuri tulemused on aluseks elupaigatüüpide siirde- ja õõtsiksood (7140) ja soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) kaitseväärtusena käsitlemisel. Inventuuride tulemuseks on andmed Natura elupaikadest ning fikseeritud kaitsealuse taimeliigi esinemine.

1.5.2. RIIKLIK SEIRE

Must-toonekure osas teostatakse riiklikku seiret alamprogrammi „Eluslooduse ja mitmekesisuse seire“ allprogrammi „Kotkad ja must-toonekurg“ raames, aluseks liigi kaitse tegevuskava. Kaitsealal tehakse ka ohustatud soontaimede ja samblaliikide seiret (seirejaam SJA4768000 Veski).

1.5.3. INVENTUURIDE JA UURINGUTE VAJADUS

Kaitseala on uuritud kaitseväärtuseks olevate elupaikade osas. Vajalik on kaitsekorralduse tulemuslikkuse seire, mida teostatakse kaitseala valitsemise raames. Võimalik juhuslik info looduskaitsealalt väärtuslike liikide esinemisest vajab kindlasti kontrollimist.

2. VÄÄRTUSED JA KAITSE-EESMÄRGID

Järgnevalt on esitatud kaitseala peamised kaitseväärtused ning nende kaitseeesmärgid. Lähemad eesmärgid on seotud kaitsekorralduskava perioodiga. Pikaajaliste eesmärkide saavutamise ajaks on mõeldud umbes 30 aastat. Kaitse-eesmärkideni jõudmist soodustavad positiivsed mõjutegurid. Negatiivsete mõjutegurite leevendamiseks on vajalikud meetmed, mille ellurakendamiseks on planeeritud kaitsekorralduskava tegevused.

2.1. ELUSTIK

2.1.1. MUST-TOONEKURG

Must-toonekurg (*Ciconia nigra*) kuulub Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta I lisas nimetatud liikide hulka. Eestis on liigil Looduskaitseseaduse alusel I kaitsekategooria staatus.

Must-toonekure levikuareaal maailmas on lai, kuid liigi asustustihedus on madal. Eestis hinnati 2007.-2008. a uurimisandmetel must-toonekure arvukuseks ligi 80 paari. (Kotkaklubi, 2009).

Must-toonekurg on Veski looduskaitseala kaitseväärtuseks (Lisa 3). Liiki kaitstakse läbi elupaiga kaitse. Veski kaitseala pesapaik on Põlvamaal teadaolevalt ainuke, kus viimase 12 aasta jooksul on must-toonekurg edukalt pesitsenud. 2010. aastal ei olnud näha, et pesa oleks küllastanud must-toonekured. Varem on igal aastal olnud märke pesa asustatusest. (Kotkaklubi andmed)

Veski looduskaitsealal kaitstakse must-toonekure elupaika kui pesitsuspiirkonda. Must-toonekure elupaik ei piirdu kaugeltki ainult pesitsuskohaga. Eesti viimaste andmete põhjal võivad must-toonekured käia poegadele toitu hankimas sobivates toitumispaikades kuni 40 km kaugusel (Kotkaklubi, 2009). Seega ei saa eeldada, et elupaiga kaitse väikesel kaitsealal tagab kindlasti eduka pesitsemise. Veski looduskaitseala piires ei ole vähemalt kaitseala moodustamisest alates (2001. a) majandustegevust toimunud, mis must-toonekure elupaigale negatiivselt võiks mõjuda. Seega võib väita, et must-toonekurele on kaitsealal pesitsemiseks

soodsad tingimused. Samas on kaitsealaga idast piirneval metsaalal tehtud hiljuti ulatuslik lageraie

Must-toonekure pesitsusmaastike omaduste ja tema sigivuse vahel olulisi seoseid ei ole leitud. See tähendab, et kui Eesti populatsiooni halva seisundi põhjuseks on madal sigivus, siis madala sigivuse põhjused on seni teadmata ning tõenäoliselt ei seisne pesitsuspuistute ja – maastike muutumises. (Kotkaklubi, 2009).

Eeltoodut arvestades ei saa Veski looduskaitseala puhul must-toonekure iga-aastast edukat pesitsemist seada isegi pikaajaliseks eesmärgiks.

Must-toonekure populatsioonile on suure tähtsusega negatiivseks ohuteguriks metsnugis, kes kurepoegi murrab (Kotkaklubi, 2009). Käesolevas kaitsekorralduskavas metsnugise mõju selgitamiseks ja liigi ohjamiseks otseseid meetmeid ei kavandata. Need tegevused peavad vajadusel tulenema liigi (must-toonekure) tegevuskavast. Kaitsealal on lubatud jahipidamine ning metsnugise küttimine soovitatav. Must-toonekure kaitse tegevuskavas on üheks elupaikade kaitse ja hooldamise tegevuseks tehispesade rajamine. Tegemist on siiski lühiajaline abinõuga, mis satub pikemas perspektiivis vastuollu kaitsekorralduse eesmärkidega liigi säilitamisest looduslikus keskkonnas. Kõik tegevused, mida kaitsealal rakendatakse must-toonekure tegevuskava elluviimiseks ja mis ei lähe vastuollu kaitsekorraga, on vajalikud.

Must-toonekure kaitsekorralduse eesmärkideks aastateks 2009-2013 on: 1) tagada liigi säilimine Eesti maastikus praeguse arvukuse (80 paari) tasemel; 2) selgitada välja olulised populatsiooni madalat produktiivsust põhjustavad tegurid; 3) arendada negatiivsete mõjurite leevendamise abinõusid (Kotkaklubi, 2009). Käesoleva kaitsekorralduskava kaitse-eesmärgid on seotud eelnimetatud eesmärkidest esimesega.

Kaitse-eesmärk

Pikaajaline kaitse-eesmärk: Must-toonekure pesitsusala säilimine kogu kaitseala (61,59 ha) ulatuses.

Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk: Must-toonekure pesitsusala säilimine kogu kaitseala (61,59 ha) ulatuses.

Mõjutegurid ja meetmed

+ **Madal külastuskoormus** – kaitseala ei ole ümbritsetud suurest inimasustusest, mistõttu külastuskoormus on väike.

- **Jahipidamine** – mõju vähetõenäone, kuna pesitsusajal (kevad, suvi) tavaliselt jahti ei peeta.

Meetmed: jahindusorganisatsiooni teavitamine kevad-suvise jahipidamise häirivast mõjust must-toonekure pesitsusele.

- **Pesitsusaegne häirimine alal liikujate poolt** – mõju vähetõenäone, kuna marja- ja seenekorjajate hooaeg algab pesitsusperioodi lõpu ajal.

Meetmed: puuduvad, kuna avalikkusele jääb must-toonekure pesitsuskoht teadmata.

- **Õiguserikkumised** – sõidukite kasutamine, lõkke tegemine jm. Kuna kohapealne teave ala kaitsekorra puudub, soodustab õiguserikkumisi inimeste teadmatust.

Meetmed: tähiste paigaldamine (kaitseala tähised ja üldine info, mitte must-toonekure kohta), ala seisundi jälgimine, vajadusel järelevalve tõhustamine.

2.1.2. MUU ELUSTIK

Teised liigid peale must-toonekure Veski looduskaitseala kaitseväärtuseks ei ole. Liikide kaitse on tagatud läbi elupaikade kaitse ning täiendavaid meetmeid käesolevas kaitsekorralduskavas ette ei nähta. Veski looduskaitsealal on teada kolme kaitsealuse liigi esinemine.

Kanakull (*Accipiter gentilis*)

Kanakull kuulub looduskaitsealade alusel II kaitsekategooriasse.

Kanakulli asustatud territoorium Veski looduskaitsealal tehti kindlaks 2009. aastal. Kanakulli arvukus on viimasel aastakümnel Eestis umbes kaks korda vähenenud, selle peamiseks põhjuseks peetakse metsaraie tulenevaid mõjusid: metsamaade killustumine, olulise toitumisobjekti (kanaliste) arvukuse langus ning ka tihe metsateede võrgustik. Metsamaade killustumise mõjul jääb pesitsus- ja talvitusmaastikke vähemaks, suureneb pesarüüste, tiheneb konkurents pesapaikadele, muutub pesa mikrokliima. Puistu liigsel harvendamisel muutub pesa kergesti nähtavaks ja kättesaadavaks pesarüüstajatele; samuti on ka halva ilma mõju suurem ja tõenäosus pesametsa mahajätmisel suureneb. Veski looduskaitseala (61,59 ha) moodustab väikese osa (ca 5%) antud piirkonnas olevast metsamassiivist. Kuna kanakulli pesapaiga suuruseks on hinnatud 40-50 ha, siis Veski kaitseala on liigile väga sobivaks pesituspaigaks. Ümbritsev metsamassiiv moodustab poole kanakulli kodupiirkonnast ja talvitusmaastikust, mille suuruseks Eestis on hinnanguliselt 2000-2400 ha. (Kotkaklubi andmed).

Sulgjas õhik ja Helleri ebatähtlehik

Sulgjas õhik (*Neckera pennata*) ja Helleri ebatähtlehik (*Anastrophyllum hellerianum*) on samblaliigid, mis kuuluvad III kaitsekategooriasse.

EELISE andmetel paikneb sulgja õhiku kasvukoht kaitseala läänepoolses osas (joonis 2). Seiretulemuste põhjal on Helli ebatähtlehiku olukord Veski kaitsealal stabiilne. Substraadi kvaliteet (seiretüvi) ei olnud viie aasta jooksul halvenenud ning pole toimunud ka kinnikasvamist teiste sammalde poolt. Ümbruses on palju lamatüvesid, nende hulgas esineb ka lagunemisastmelt seireliigile sobivaid. (Ingerpuu ja Vellak, 2007).

2.2. KOOSLUSED

Veski looduskaitsealal on väärtuslikest elupaigatüüpidest esindatud vanad loodusmetsad (9010*), rohunditerikkad kuusikud (9050) ning siirde- ja õõtsiksood (7140). Lisaks on kaitse-eesmärgiks soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*), mille kujunemine on prognoositud kaugemas perspektiivis. Kõik nimetatud elupaigatüübid on loodusalad, kuuluvad Loodusdirektiivi I lissasse. Elupaikade inventeerimise tulemusena (punkt 1.5.1) on esitatud elupaiga esindatus ja üldine looduskaitsealine väärtus.

2.2.1. VANAD LOODUSMETSAD (9010*)

Vanad loodusmetsad ehk läänetaiga on Euroopas esmase tähtsusega elupaigatüüp, mis hõlmab eeskätt puutumataid või vähese inimõjuga vanu metsi. Eestis kuuluvad siia nii okas- ja segametsad kui ka osa lehtmetsadest, va laialehised metsad ja laialehiste puuliikidaga liigirikkad kuuse-segametsad. (Paal, 2004).

Natura 2000 standardandmebaasi järgi katab elupaigatüüp vanad loodusmetsad 85 % kaitseala pindalast, olles seejuures esinduslik (A) ja kõrge (A) looduskaitsealine väärtusega.

2010. aastal Priit Voolaiu teostatud inventuuri põhjal katavad vanad loodusmetsad Veski looduskaitseala territooriumist 8,94 ha ehk 14,5% (lisa 3, joonis 2). Valdavas osas on elupaigatüüp väga esinduslik (A) ja väga kõrge üldise looduskaitsealine väärtusega (A).

Vajalik on Natura standardandmebaasi andmete parandus antud elupaiga osas, kuna need ei vasta tegelikkusele. (Lisa 4).

Tabel 1. Veski looduskaitseala Natura elupaigad

Nr joo-nisel 2	Elupaigatüüp	Pindala, ha	Pindala osatähtsus kaitsealal, %	Esindus-likkus	Üldine loodus-kaitsealine väärtus
1	Vanad loodusmetsad (9010*)	5,84	9,5	A	A
2	Vanad loodusmetsad (9010*)	0,47	0,8	A	B
3	Vanad loodusmetsad (9010*)	0,53	0,9	B	B
4	Vanad loodusmetsad (9010*)	0,88	1,4	B	B
5	Vanad loodusmetsad (9010*)	1,22	2,0	D	C
	Vanad loodusmetsad (9010*) kokku	8,94	14,5		
6	Rohunditerikkad kuusikud (9050)	4,04	6,6	A	A
7	Rohunditerikkad kuusikud (9050)	1,08	1,8	A	B
8	Rohunditerikkad kuusikud (9050)	0,76	1,2	C	C
	Rohunditerikkad kuusikud (9050) kokku	5,88	9,5		
9	Siirde- ja õõtsiksood (7140)	0,16	0,3	B	A
0	Soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*)	elupaiga kujunemine pikemas perspektiivis			

Kaitse-eesmärk

Pikaajaline kaitse-eesmärk: Elupaigatüübi säilimine vähemalt 8,94 ha-l, sellest väga esinduslikuna (A) vähemalt 6,31 ha, esinduslikuna (B) vähemalt 1,41 ha ning vähesel määral esinduslikuna (D) vähemalt 1,22 ha.

Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk: Elupaigatüübi säilimine vähemalt 8,94 ha-l, sellest väga esinduslikuna (A) vähemalt 6,31 ha, esinduslikuna (B) vähemalt 1,41 ha ning vähesel määral esinduslikuna (D) vähemalt 1,22 ha.

Mõjutegurid ja meetmed

+ **Soodne kaitse-eesmärk** – sihtkaitsevööndi režiim, mis loob tingimused kaitse-eesmärgi saavutamiseks.

+ **Madal külastuskoormus** – kaitseala ei ole ümbritsetud suurest inimasustusest, mistõttu külastuskoormus on väike.

- **Õiguserikkumised** – sõidukite kasutamine, lõkke tegemine jm. Kuna kohapealne teave ala kaitsekorra puudub, soodustab õiguserikkumisi inimeste teadmatust.

Meetmed: tähiste paigaldamine, ala seisundi jälgimine, vajadusel järelevalve tõhustamine.

2.2.2. ROHUNDITERIKKAD KUUSIKUD (9050)

Elupaigatüüp hõlmab hea veevarustusega ja toitainerikka pehme mullahuumusega alasid maapinnalähedase liikuva põhjaveega orgudes. Puurindes valitseb kuusk, kuid kaasneda võivad ka laialehised liigid. Liigirikka rohurinde moodustavad peamiselt kõrgekasvulised taimed. (Paal, 2004).

Natura 2000 standardandmebaasi järgi katab elupaigatüüp rohundirikkad kuusikud 2,9 % kaitseala pindalast, olles seejuures esinduslik (B) ja kõrge (B) looduskaitse väärtusega.

2010. aastal Priit Voolaiu teostatud inventuuri põhjal katavad rohundirikkad kuusikud Veski looduskaitseala territooriumist 5,88 ha ehk 9,5% (tabel 1, lisa 3, joonis 2). Elupaigatüüp on väga esinduslik (A) ja suuremas osas, 4,04 ha-l väga kõrge üldise looduskaitse väärtusega (A), vaid 1,07 ha elupaigast on kõrge looduskaitse väärtusega (B).

Vajalik on Natura standardandmebaasi andmete parandus antud elupaiga osas, kuna need ei vasta tegelikkusele. (Lisa 4).

Kaitse-eesmärk

Pikaajaline kaitse-eesmärk: elupaigatüübi säilimine väga esinduslikuna (A) vähemalt 5,88 ha-l.

Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk: elupaigatüübi säilimine väga esinduslikuna (A) vähemalt 5,88 ha-l.

Mõjutegurid ja meetmed

+ **Soodne kaitse-režiim** – sihtkaitsevööndi režiim, mis loob tingimused kaitse-eesmärgi saavutamiseks.

+ **Madal külustuskoormus** – kaitseala ei ole ümbritsetud suurest inimasustusest, mistõttu külustuskoormus on väike.

- **Õiguserikkumised** – sõidukite kasutamine, lõkke tegemine jm. Kuna kohapealne teave ala kaitsekorrast puudub, soodustab õiguserikkumisi inimeste teadmatust.

Meetmed: tähiste paigaldamine, ala seisundi jälgimine, vajadusel järelevalve tõhustamine.

2.2.3. SIIRDE- JA ÕÕTSIKSOOD (7140)

Siirdesoo on madal soo kõrgsooks ehk rabaks kujunemise vaheaste. Õõtsiksood on tekkinud veekogude kinnikasvamisel. Elupaigatüübi alla kuuluv soine ala on määratletud kaitseala lääneosas.

Natura 2000 standardandmebaasi järgi katab elupaigatüüp siirde- ja õõtsiksood 1,1% kaitseala pindalast, olles seejuures esinduslik (B) ja kõrge (B) looduskaitse väärtusega.

2010. aastal Priit Voolaiu teostatud inventuuri põhjal katavad siirde- ja õõtsiksood Veski looduskaitseala territooriumist 0,16 ha ehk 0,3% (tabel 1, lisa 3, joonis 2). Elupaik on hinnatud esinduslikuks (B) ja üldine looduskaitse väärtus väga kõrgeks (A).

Vajalik on Natura standardandmebaasi andmete parandus antud elupaiga osas, kuna need ei vasta tegelikkusele. (Lisa 4).

Kaitse-eesmärk

Pikaajaline kaitse-eesmärk: elupaigatüübi säilimine esinduslikuna (B) või esinduslikkuse taseme suurenemine vähemalt 0,16 ha-l.

Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk: elupaigatüübi säilimine esinduslikuna vähemalt 0,16 ha-l.

Mõjutegurid ja meetmed

+ **Soodne kaitsereežiim** – sihtkaitsevööndi režiim, mis loob tingimused kaitse-eesmärgi saavutamiseks.

+ **Madal külastuskoormus** – kaitseala ei ole ümbritsetud suurest inimasustusest, mistõttu külastuskoormus on väike.

- **Õiguserikkumised** – sõidukite kasutamine, lõkke tegemine jm. Kuna kohapealne teave ala kaitsekorraldusest puudub, soodustab õiguserikkumisi inimeste teadmatust.

Meetmed: tähistite paigaldamine, ala seisundi jälgimine, vajadusel järelevalve tõhustamine.

2.2.4. SOOSTUVAD JA SOO-LEHTMETSAD (9080*)

Elupaigatüübi alla kuuluvad soostuvad metsad, madalsoometsad ja ka lodumetsad, mis kasvavad tasasel maal, laugetes nõgudes või nõlvade jalamil (Paal, 2004).

Natura 2000 standardandmebaasi järgi katab elupaigatüüp soostuvad ja soo-lehtmetsad 10,9% kaitseala pindalast, olles seejuures esinduslik (B) ja kõrge (B) looduskaitsealase väärtusega.

2001. a inventuuri andmetel oli elupaigatüüp esindatud Veski looduskaitseala põhjaosas ca 7 ha-l (joonis 2, Lisa 3) ning seejuures kõrge esinduslikkuse ja üldise looduskaitsealase väärtusega. Kaitsekorralduskava aluseks oleva 2010. a Priit Voolaiu läbi viidud inventuuri ajal ei olnud elupaigatüüp aga kindlalt määratletav. Samas hinnati, et loodusliku arengu tagamise korral on vastaval alal suur potentsiaal kujuneda elupaigatüübile vastavaks. Elupaigatüüp on nimetatud ka Euroopa Komisjonile esitatud Natura 2000 võrgustiku alade nimekirjas Veski looduskaitsealal esinevana. Eeltoodust lähtuvalt on see elupaigatüüp ka üheks kaitse-eesmärgiks.

Kaitse-eesmärk

Pikaajaline kaitse-eesmärk: arvestatava (C) või kõrgema esinduslikkusega elupaiga kujunemine vähemalt 5 ha suurusel alal.

Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk: koosluse kujunemine looduslikus arengus ilma inimõjuta.

Mõjutegurid ja meetmed

+ **Soodne kaitsereežiim** – sihtkaitsevööndi režiim, mis loob tingimused kaitse-eesmärgi saavutamiseks.

+ **Madal külastuskoormus** – kaitseala ei ole ümbritsetud suurest inimasustusest, mistõttu külastuskoormus on väike.

- **Jahipidamiseks kasutatav rajatis** (joonis 3, lisa 5) – rikub metsa looduslikku ilmet, kahekorruselise onni ja loomade söötmiskoha kasutamisega kaasneb aktiivne inimtegevus väikesel maa-alal.

Meetmed: jahipidamisrajatise, ehitusmaterjali ja muude inimtegevuse jälgede likvideerimine; jahindusorganisatsiooni tähelepanu juhtimine kehtivale kaitsekorrale.

- **Õiguserikkumised** – sõidukite kasutamine (tõenäoliselt kasutatakse maastikusõidukeid jahipidamisel), lõkke tegemine jm. Kuna kohapealne teave ala kaitsekorrast puudub, soodustab õiguserikkumisi inimeste teadmatus.

Meetmed: tähiste paigaldamine, ala seisundi jälgimine, vajadusel järelevalve tõhustamine; jahindusorganisatsiooni tähelepanu juhtimine kehtivale kaitsekorrale.

3. KAITSEALA JA SELLE VÄÄRTUSTE TUTVUSTAMINE NING KÜLASTUSKORRALDUS

Kaitseala külastuskoormus on madal, kuna ala tutvustamine ei ole olnud eesmärgiks varem ega saa olema ka edaspidi. Ala paikneb suurema liiklusega teedest eemal, mistõttu juhuslikult satub inimene sinna harva. Külastajateks on peamiselt ümbruskonna marja- ja seenekorjajad, jahimehed ning kindla suunitlusega loodushuvilised. Nende teavitamiseks kaitsealast on kavandatud paigaldada kaitseala tähised. Massiteabevahendeid ala tutvustamiseks ei kasutata, taristut ega keskkonnahariduslikku tegevust ei arendata.

Visioon ja eesmärk

Visioon: kaitseala külastatavus on madal. Külastajad on teadlikud kaitsealal viibimisest.

Eesmärk: kaitseala külastatavus ei ole kasvanud. Külastajatel on võimalik kohapeal saada info kaitseala piiridest.

Meetmed: tähiste paigaldamine.

4. KAVANDATAVAD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED JA EELARVE

4.1. TEGEVUSTE KIRJELDUS

4.1.1. TULEMUSLIKKUSE SEIRE

Väärtustele seatud eesmärkideni jõudmiseks on vajalik kaitsereežiimi toimimise kontroll, sealhulgas inimõjast tingitud häiringute registreerimine. Tulemuslikkuse seire viiakse läbi heakskiidetud metoodika alusel Keskkonnaameti tööülesannete täitmise raames, milleks eraldi finantseerimist ette ei nähta.

4.1.2. RIIKLIK SEIRE

Must-toonekure üle-eestilist seiret teostatakse arvukuse ja sigimisedukuse suhtes ning kontrollitakse pesapaikade kaitstust. Iga-aastase sigimisedukuse seiretulemuste saamiseks kontrollitakse vähemalt 2/3 keskkonnaregistrisse kantud must-toonekure pesapaikadest (Kotkaklubi, 2009).

Kaitsealal tehakse ka ohustatud soontaimede ja samblaliikide seiret.

Tegevused viiakse ellu must-toonekure kaitse tegevuskava täitmise ja riikliku seireprogrammi raames ning kaitsekorralduskavas finantseerimist ette ei nähta.

4.1.3. MUUD ELUSTIKU UURINGUD JA INVENTUURID

Kuna liikide (va must-toonekurg) kaitse ei ole kaitse-eesmärgiks, siis elustiku uuringud ja inventuurid on käesoleva kava mõttes soovitusliku iseloomuga. Elustiku uuringud ja inventuurid võivad osutada vajalikuks teatud liigi või liigirühmaga (näiteks kanakull) seotud projektide või huvigruppide poolt algatatud uurimistööde elluviimiseks. Tegevuseks kaitsekorralduskavas finantseerimist ette ei nähta.

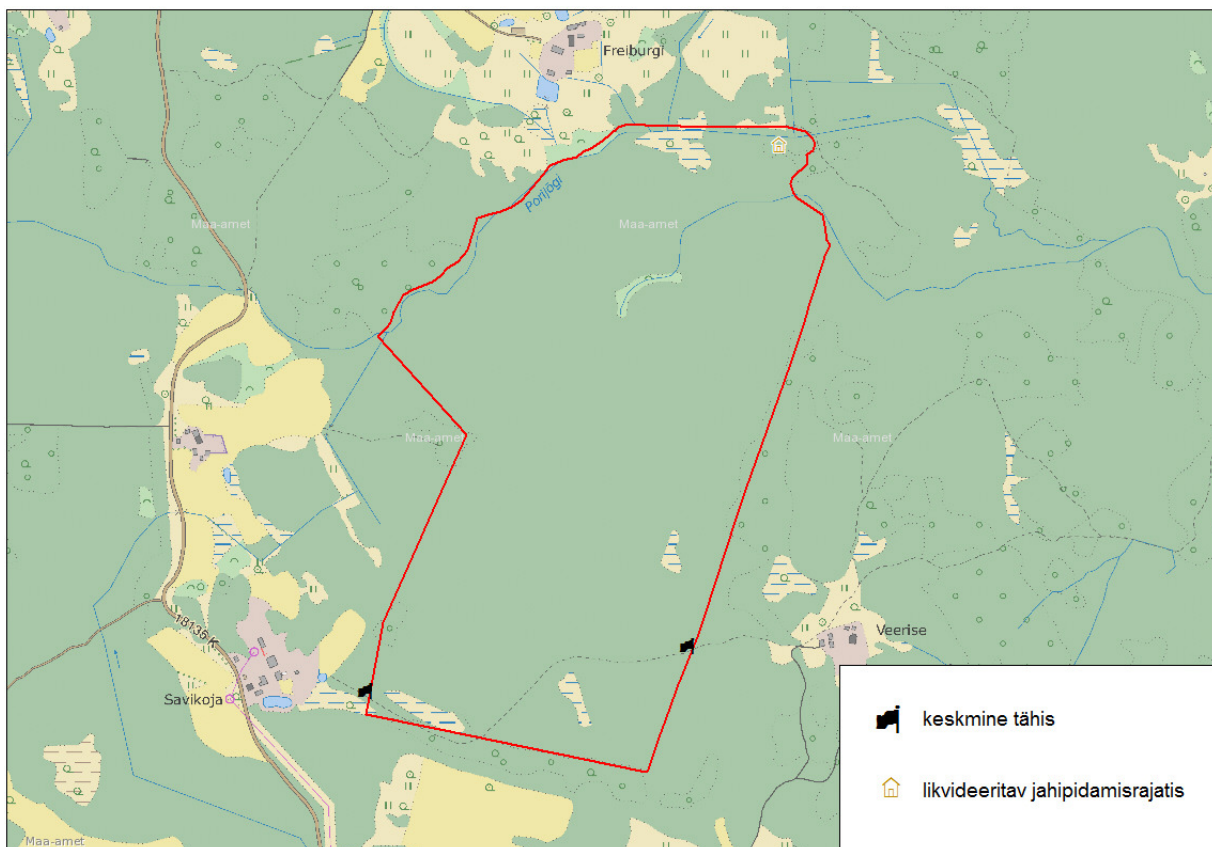
4.1.4. JAHIPIDAMISRAJATISE LIKVIDEERIMINE

Elupaigatüübi soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) kujunemiseks looduslikus arengus ilma inimõjuta on vajalik jahipidamisrajatise, ehitusmaterjali ja muude inimtegevuse jälgede likvideerimine, sest kahekorruselise onni ja loomade söötmiskoha kasutamisega kaasneb aktiivne inimtegevus ning rikutud on ka metsa looduslik ilme. Jahindusorganisatsiooni tähelepanu tuleb

juhtida kehtivale kaitsekorrale ja nõuda jahipidamisrajatise, soolaku ja söötmiskoha viimist väljapoole kaitseala.

4.1.5. TÄHISTE PAIGALDAMINE

Kaitsekorralduskava koostamise ajal kaitseala tähistus puudus. Tegevus on vajalik kõigile väärtustele seatud eesmärkideni jõudmiseks. Tähistamiseks tuleb kasutada keskmisi tähiseid vastavalt keskkonnaministri määrusele 03.06.2004 nr 65 „Kaitstava loodusobjekti tähistamise kord ja tähised“. Tähis tuleb paigaldada Veerise talust kaitsealale suunduva metsatee äärde ja edelanurka, kust samuti metsatee kaitsealale viib (joonis 3). Tähiste paigaldus tuleb teostada esimesel võimalusel (2013. aastal), hooldamine vastavalt vajadusele. Tegevus kuulub teise prioriteetsusklassi.

Joonis 3. Paigaldatavate tähiste asukohad; likvideeritava jahipidamisrajatise asukoht (*aluskaart: Eesti Põhikaart, Maa-ameti WMS-kaardirakendus*)

4.1.6. KAITSEKORRALDUSKAVA UUENDAMINE

Kaitsekorralduskava on koostatud 10-aastaseks (2013-2022) perioodiks, mis jaguneb kaheks osaks. Esimese osa lõppedes (2017) planeeritakse täpsemalt tegevused teiseks perioodiks. Järgmiseks korraldusperioodiks (2023 – 2032) uuendatakse kaitsekorralduskava 2022. aastal. Uuendamise aluseks on kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamine. Tegevus kuulub esimesse prioriteetsusklassi.

4.1.7. KAITSEALA VALITSEMINE JA JÄRELVALVE

Eesmärgiks on ala väärtuse soodsa seisundi tagamine ja võimalike negatiivsete mõjude ärahoidmine. Kaitseala valitsejaks on Keskkonnaamet ning õiguserikkumiste üle järelevalvet teostab Keskkonnainspeksioon.

Esmajärjekorras vajab lahendamist probleem kaitseala põhjaservas paikneva jahipidamisrajatisega (vt punkt 2.2.4). Kaitsekorra tagamise tegevustele lisanduvalt on vajalikud korrektuurid Natura 2000 standardandmebaasi kantud Veski loodusala elupaikade ja kaitsealuste taimeliikide andmetes. Kaitse-eeskirja uuendamine on pooleli.

Tegevused toimuvad ametkondade tööülesannete raames, milleks eraldi finantseerimist ette ei näha. Tegevus kuulub esimesse prioriteetsusklassi.

4.2. EELARVE

Eelarve tabelisse 1 on koondatud eelnevate analüüsidenä esitatud tööd, mis on täitmiseks käesoleva kaitsekorralduskavaga ettenähtud perioodi jooksul.

Tabelis on tegevused jaotatud vastavalt tegevuse olulisusele järgmistesse prioriteetsusklassidesse:

- 1) esimene prioriteet – hädavajalik tegevus, milleta kaitse-eesmärkide täitmine planeeritavas ajavahemikus on võimatu, see on väärtuste säilimisele ja toimiva ohuteguri kõrvaldamisele suunatud tegevus; kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks vajalik tegevus;
- 2) teine prioriteet – vajalik tegevus, mis on suunatud väärtuste taastamisele, eksponeerimisele ja potentsiaalsete ohutegurite kõrvaldamisele;
- 3) kolmas prioriteet – soovituslik tegevus ehk tegevus, mis aitab kaudselt kaasa väärtuste säilimisele ja taastamisele ning ohutegurite kõrvaldamisele.

Tabel 1. Eelarve

Jrk nr	Tegevuse nimetus	Tegevuse tüüp	Korraldaja	Priori-teet	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	Kokku
					0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
					1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	
					3	4	5	6	7	8	9	0	1	2	
Sadades eurodes															
Taristu, tehnika ja loomad															
4.1.1.	Tulemuslikkuse seire	Seire	KA	I										x	
4.1.2.	Musttoonekure seire	Riiklik seire	KA	I	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
4.1.4.	Jahipidamisrajatise likvideerimine	Muu koosluse seisundit parandav töö	jahiselts	II	x										
4.1.5.	Tähiste paigaldamine	Kaitsealuste objektide tähistamine	RMK	II	2										2
Kavad, eeskirjad															
4.1.6.	Kaitsekorralduskava uuendamine	Tegevuskava	KA	I					5						10
4.1.7.	Kaitseeeskirja uuendamine	Kaitsekorra muutmine	KA	I	x										

KA – Keskkonnaamet; RMK – Riigimetsa Majandamise Keskus

5. KAITSEKORRALDUSE TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE

Kaitsekorralduskava tulemuslikkuse hindamise aluseks on tulemuslikkuse seire ning kaitsekorralduslike tööde käigus kogutud info. Vajalik on kaitsekorraldusperioodi jooksul laekuva asjakohase info registreerimine ja säilitamine.

Oodatavaks tulemuseks on kaitse-eesmärgiks olevate elupaikade pindala ja esinduslikkuse taseme säilimine või suurenemine ning kogu kaitseala koosluste inimõjuta kujunemine.

Kaitsekorraldusperioodi edukuse aluseks on kaitsekorralduskavas planeeritud kaitsekorralduslike tegevuste elluviimine.

Tabel 2. Kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamine

Jrk	Väärtus	Indikaator	Kriteerium	Tulemus	Selgitus
2.2.1	Must-toonekurg	Pindala ja sobivus pesitsuspai gaks	Kogu kaitseala (61,59 ha) ulatuses on pesitsuspaiga seisund looduslikus arengus ja ilma inimõjuta.	Kogu kaitseala (61,59 ha) ulatuses on pesitsuspaiga seisund looduslikus arengus ja ilma inimõjuta.	Must-toonekure edukas pesitsemine ei sõltu ainult elupaiga hea seisundist väiksel Veski looduskaitsealal.
2.2.1	Vanad loodsmetsad (9010*)	Pindala ja esinduslik kus	Kokku 8,94 ha, sellest esinduslikkus A 6,31 ha, esinduslikkus B 1,41 ha ja esinduslikkus D 1,22 ha.	Kokku vähemalt 8,94 ha, sellest esinduslikkus A vähemalt 6,31 ha, esinduslikkus B või kõrgem 1,41 ha ja esinduslikkus D või kõrgem vähemalt 1,22 ha.	Inimõjuta koosluse kujunemise protsesse ei saa kiirendada.
2.2.2	Rohunditerikkad kuusikud (9050)	Pindala ja esinduslik kus	Kokku 5,88 ha, esinduslikkus A	Kokku vähemalt 5,88 ha , esinduslikkus A	Inimõjuta koosluse kujunemise protsesse ei saa kiirendada.
2.2.3	Siirde- ja õõtsiksood (7140)	Pindala ja esinduslik kus	Kokku 0,16 ha, esinduslikkus B	Vähemalt 0,16 ha, esinduslikkus B või kõrgem.	Inimõjuta koosluse kujunemise protsesse ei saa kiirendada.
2.2.4	Soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*)	Pindala ja esinduslik kus	Potentsiaal elupaiga tunnustele vastamiseks	Potentsiaal elupaiga tunnustele vastamiseks on säilinud või suurenenud.	Inimõjuta koosluse kujunemise protsesse ei saa kiirendada.

KASUTATUD KIRJANDUS JA MATERJALID

Arold, I. 2005. Eesti maastikud. TÜ Geograafia Instituut. Tartu Ülikooli Kirjastus.

EELIS (Eesti Looduse Infosüsteem)

Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri.

([HTTPS://WWW.RIIGITEATAJA.EE/AKT/328122010002](https://www.riigiteataja.ee/akt/328122010002)).

Ingerpuu, N., Vellak, K. 2007. Kaitsealuste ja haruldaste samblaliikide seire 2007. a aruanne. Tartu Ülikool, Ökoloogia ja maateaduste instituut, botaanika osakond.

http://seire.keskkonnainfo.ee/seireveeb/aruanded/8505_sammaldeseire2007_avalik.doc

Kaitstava loodusobjekti tähistamise kord ja tähised. (<https://www.riigiteataja.ee/akt/13132978>).

Keskkonnaregister. (<http://register.keskkonnainfo.ee>).

Kotkaklubi, 2009. Must-toonekure (*Ciconia nigra*) kaitse tegevuskava 2009-2013.

(http://www.envir.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=1105548/must_toonekurg.pdf).

Looduskaitseeadus. (<https://www.riigiteataja.ee/akt/110062011005>).

Maa-amet. (<http://geoportaal.maaamet.ee/est/Teenused/Avalik-WMS-teenus-p65.html>).

Veski looduskaitseala kaitse alla võtmine ja Veski looduskaitseala kaitse-eeskiri.

(<https://www.riigiteataja.ee/akt/27358>).

Natura 2000 standardandmebaas. (<http://natura2000.eea.europa.eu/#>).

Palo, A. 2010. Loodusdirektiivi metsaelupaikade inventeerimise juhend.

(<http://www.envir.ee/1168606>).

Paal, J. 2004. Euroopas väärtustatud elupaigad Eestis. Eesti Keskkonnaministeerium.

LISA 1. KEHTIV KAITSE-EESKIRI

Veski looduskaitseala kaitse alla võtmine ja Veski looduskaitseala kaitse-eeskiri

Vastu võetud 27.11.2001 nr 367

[RT I 2001, 93, 575](#)

jõustumine 07.12.2001

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
19.01.2009	RT I 2009, 7, 48	01.02.2009

Määrus kehtestatakse « [Kaitstavate loodusobjektide seaduse](#) » § 5 lõigete 2 ja 4 ning § 6 lõike 3 alusel.

peatükk

ÜLDSÄTTED

§ 1. Reguleerimisala

- (1) Veski looduskaitseala (edaspidi *kaitseala*) võetakse kaitse alla sellel asuva kaitsealuse liigi püsielupaiga kaitseks.
- (2) Kaitseala maa-ala liigitatakse vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele sihtkaitsevööndiks.
- (3) Kaitseala (sihtkaitsevööndi) piirid kantakse riiklikusse maakatastrisse.

§ 2. Kaitseala piir

- (1) Kaitseala välispiir kulgeb Põlva maakonnas Saverna metskonna kvartali 27 kirdetipust mööda nimetatud kvartali idapiiri; mööda kvartali 29 ida-, lõuna- ja läänepiiri ning kvartali 27 läänepiiri kuni kvartali 27 loodenurka läbiva Pori jõeni ja mööda jõe paremkallast kuni kvartali 27 kirdetipuni.
- (2) Kaitseala piiri kirjeldus on koostatud riigiettevõtte Eesti Maauringud 1993. aasta maakasutuskaardi (möötkava 1:10 000) ja Eesti Metsakorralduskeskuse poolt 1992. aastal koostatud Saverna metskonna puistuplaani (möötkava 1:20 000) alusel.

§ 3. Kaitseala valitseja

Kaitseala valitseja on Keskkonnaamet.

[[RT I 2009, 7, 48](#) - jõust. 01.02.2009]

peatükk

KAITSEALA KAITSEKORD

§ 4. Lubatud tegevus

- (1) Inimestel on lubatud viibida, korjata marju ja seeni ning pidada jahti kogu kaitseala maa-alal 1. septembrist kuni 14. märtsini.

- (2) Kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud:
- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja pindala;
 - 2) kinnitada maakorralduskava;
 - 3) kehtestada detail- ja üldplaneeringut;
 - 4) anda projekteerimistingimusi;
 - 5) väljastada metsaomanikule metsamajandamiskava.

§ 5. Keelatud tegevus

- (1) Kaitsealal on keelatud majandustegevus ja loodusvarade kasutamine, välja arvatud §-s 4 sätestatud lubatud tegevus.
- (2) Kaitsealal on keelatud:
- 1) mootorsõidukiga sõitmine, välja arvatud teadusalastel välitöödel, järelevalve- ja päästetöödel, määrusega lubatud hooldustöödel ning kaitseala teedel 1. septembrist kuni 14. märtsini;
 - 2) telkimine, lõkke tegemine ja rahvaürituste korraldamine;
 - 3) teede, õhuliinide ja ehitiste rajamine.

§ 6. Teadusalased välitööd

Teadusalaseid välitööd tehakse kaitsealal «Kaitstavate loodusobjektide seaduse» § 25 alusel kehtestatud korras.

§ 7. Kaitseala metsa kaitse-eesmärk

Kaitseala metsa kaitse-eesmärk on metsa arengu tagamine üksnes loodusliku protsessina.

§ 8. Tegevuse kooskõlastamine

- (1) Loa, projekti või kava kooskõlastamiseks kaitseala valitsejaga selles määruses nimetatud juhtudel peab kooskõlastuse taotleja esitama kaitseala valitsejale kirjaliku taotluse.
- (2) Kaitseala valitseja vastab taotlejale kirjaliku nõusoleku ja vajaduse korral omapoolsete tingimuste seadmisega või motiveeritud keeldumisega hiljemalt ühe kuu jooksul pärast taotluse saamist.
- (3) Keskkonnamõju hindamise vajaduse korral on kaitseala valitsejal õigus taotlusele vastamist edasi lükata kuni heakskiidetud aruande saamiseni, teavitades sellest nõusoleku taotlejat.

¹Euroopa Ühenduste Nõukogu direktiivid 92/43/EMÜ (EÜT L 206, 22.07.1992) ja 79/409/EMÜ (EÜT L 103, 25.04.1979).

LISA 2. KAITSE-EESKIRJA EELNÕU

EELNÕU

13.05.11

VABARIIGI VALITSUS

MÄÄRUS

Tallinn, Toompea

2011 nr

Veski looduskaitseala kaitse-eeskiri¹

Määrus kehtestatakse "Looduskaitseaduse" § 10 lõike 1 alusel.

1. peatükk

ÜLDSÄTTED

§ 1. Veski looduskaitseala kaitse-eesmärk

(1) Veski looduskaitseala² (edaspidi *kaitseala*) kaitse eesmärk on loodusliku arengu kaudu:

1) säilitada ja taastada elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta nimetab I lisas. Need elupaigatüübid on vanad looduspõhised (9010*)³, soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080), siirde- ja õõtsiksood (7140) ning rohunditerikkad kuusikud (9050);

2) Kaitsta I kaitsekategooria kaitseala liigi elupaika.

(2) Kaitseala kuulub vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele tervikuna Veski sihtkaitsevööndisse.

(3) Kaitsealal tuleb arvestada "Looduskaitseaduses" sätestatud piiranguid käesolevas määruses sätestatud erisustega.

§ 2. Kaitseala asukoht

(1) Kaitseala asub Põlva maakonnas Kõlleste vallas Prangli ja Veski külas.

(2) Kaitseala välispiir on esitatud kaardil määruse lisas⁴.

§ 3. Kaitseala valitseja

Kaitseala valitseja on Keskkonnaamet.

2. peatükk

KAITSEALA KAITSEKORD

§ 4. Lubatud tegevus

Inimestel on lubatud viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi ning pidada jahti kogu kaitsealal.

§ 5. Keelatud tegevus

(1) Kaitsealal on keelatud:

- 1) majandustegevus;
- 2) loodusvarade kasutamine;
- 3) uute ehitiste püstitamine;
- 4) sõidukite ja maastikusõidukitega sõitmine.

(2) Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud:

- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet;
- 2) koostada maakorralduskava ja teostada maakorraldustoiminguid;
- 3) kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut;
- 4) rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda vee erikasutusluba, ehitisluba või nõusolekut väikeehitise ehitamiseks;
- 5) telkimine, lõkketegemine ja rahvaürituste korraldamine.

§ 6. Tegevuse kooskõlastamine

(1) Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis vajab kaitse-eeskirja kohaselt kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit.

(2) Kui tegevust ei ole kaitseala valitsejaga kooskõlastatud või tegevuses ei ole arvestatud kaitseala valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmise korral tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus

on, vastavalt "Haldusmenetluse seadusele" õiguspärasust sellise tegevuse õiguspärasuse osas.

(3) Kui kavandatud tegevus võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit, on Keskkonnaministeeriumil või Keskkonnaametil kui kaitseala valitsejal keskkonnamõju hindamise järelvalvajana õigus määrata kaitseala kaitseks keskkonnanõudeid.

3. peatükk

RAKENDUSSÄTE

§ 7. Määruse kehtetuks tunnistamine

Vabariigi Valitsuse 27. novembri 2001. a määrus nr 367 "Veski looduskaitseala kaitse alla võtmine ja Veski looduskaitseala kaitse-eeskiri" tunnistatakse kehtetuks.

¹ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50).

² Kaitseala on moodustatud Vabariigi Valitsuse 27. novembri 2001. a määrusega nr 367. Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615-k „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgutiku alade nimekiri“ lisa 1 punkti 2 alapunktist 489 hõlmab kaitseala Veski loodusala, kus tegevuse kavandamisel tuleb hinnata selle mõju loodusala kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade kohta kehtivaid erisusi.

Määruse seletuskirjaga saab tutvuda Keskkonnaministeeriumi veebilehel www.envir.ee.

³ Sulgudes on kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ lisale I. Tärniga (*) on tähistatud esmatahtsad elupaigatüübid.

⁴ Kaitseala välispiir on märgitud määruse lisas esitatud kaardil Eesti põhikaardi (möötkava 1:10 000) alusel, kasutades maakatastri andmeid.

Ala kaardiga saab tutvuda Keskkonnaametis, Keskkonnaministeeriumis, Keskkonnaregistris ning maainfosüsteemis (www.maaamet.ee).

Andrus Ansip

Peaminister

Keit Pentus
Keskkonnaminister

Heiki Loot
Riigisekretär

LISA 3. VÄÄRTUSTE KOONDTABEL

Väärtus	Kaitse-eesmärk	Ohutegurid	Meetmed	Oodatavad tulemused
2.1. ELUSTIK				
Must-toonekurg	Must-toonekure pesitsusala säilimine kogu kaitseala (61,59 ha) ulatuses.	Jahipidamine.	Jahindusorganisatsiooni teavitamine kevad-suvise jahipidamise häirivast mõjust must-toonekure pesitsusele	Must-toonekure pesitsusala säilimine kogu kaitseala (61,59 ha) ulatuses.
		Pesitsusaegne häirimine alal liikujate poolt.	Puuduvad, kuna avalikkusele jääb must-toonekure pesitsuskoht teadmata.	
		Õiguserikkumised.	Tähiste paigaldamine, ala seisundi jälgimine, vajadusel järelevalve tõhustamine.	
2.2. KOOSLUSED				
Vanad loodumetsad (9010*)	Elupaigatüübi säilimine vähemalt 8,94 ha-l, sellest väga esinduslikuna (A) vähemalt 6,31 ha, esinduslikuna (B) vähemalt 1,41 ha ning vähesel määral esinduslikuna (D) vähemalt 1,22 ha.	Õiguserikkumised.	Tähiste paigaldamine, ala seisundi jälgimine, vajadusel järelevalve tõhustamine.	Elupaigatüübi pindala ja esinduslikkuse taseme säilimine või suurenemine.

Rohunditerikkad kuusikud (9050)	Elupaigatüübi säilimine väga esinduslikuna (A) vähemalt 5,88 ha-l.	Õiguserikkumised.	Tähiste paigaldamine, ala seisundi jälgimine, vajadusel järelevalve tõhustamine.	Elupaigatüübi pindala ja esinduslikkuse taseme säilimine või suurenemine.
Siirde- ja õõtsiksood (7140)	Elupaigatüübi säilimine esinduslikuna (B) või esinduslikkuse taseme suurenemine vähemalt 0,16 ha-l.	Õiguserikkumised.	Tähiste paigaldamine, ala seisundi jälgimine, vajadusel järelevalve tõhustamine.	Elupaigatüübi pindala ja esinduslikkuse taseme säilimine või suurenemine.
Soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*)	Vähemalt arvestatava esinduslikkusega (C) elupaiga kujunemine vähemalt 5 ha suurusel alal.	Jahipidamiseks kasutatav rajatis.	Rajatise, ehitusmaterjali ja muude inimtegevuse jälgede likvideerimine; jahindusorganisatsiooni tähelepanu juhtimine kehtivale kaitsekorrale.	Koosluse kujunemine looduslikus arengus ilma inimhõltsuta.
		Õiguserikkumised.	Tähiste paigaldamine, ala seisundi jälgimine, vajadusel järelevalve tõhustamine jahindusorganisatsiooni tähelepanu juhtimine kehtivale kaitsekorrale.	

LISA 4. ETTEPANEK NATURA 2000 ANDMEBAASI MUUTMISEKS

Ala nimi:			Ala senine pindala: 62,980 ha			Ala planeeritav pindala: 61,590 ha					
VESKI LOODUSALA											
Alal esinevad elupaigad (Natura standard-andmebaas)						Alal esinevad elupaigad uute inventuuriandmete alusel					Muudatuse põhjendus
Elupaiga -tüüp	Katvus (%)	Katvus (ha)	Esinduslikkus	Looduskaitseline seisund	Üldhinnang	Katvus (%)	Katvus (ha)	Esinduslikkus	Looduskaitseline seisund	Üldhinnang	
9050	2,9	4,61	B	B	B	9,5	5,88	A	A	A	2010. aastal Priit Voolaiu teostatud inventuuri andmed
7140	1,1	1,75	B	B	A	0,3	0,16	B	A	B	2010. aastal Priit Voolaiu teostatud inventuuri andmed
9010*	85	134,96	A	A	A	14,5	8,94	A	A	A	2010. aastal Priit Voolaiu teostatud inventuuri andmed

LISA 5. AVALIKSTAMISE MATERJALID

Maruoru looduskaitseala kaitsekorralduskava ja Veski looduskaitseala kaitsekorralduskava koostamise raames toimus avalikkusele suunatud kaasamiskoosolek 7. veebruaril 2012 Kanepi Vallavalitsuses. Kaitsekorralduskava eelnõu ja info koosoleku toimumise kohta oli kättesaadav Keskkonnaameti veebilehel (<http://www.keskkonnaamet.ee/uudised-ja-artiklid/maruoru-lka-ja-veski-lka-kaitsekorralduskavade-kaasamiskoosolek/>) alates 23.01.2012. Koosoleku toimumise kohta avaldati 26.01.2012 teade ajalehes Koit. Kaitsekorralduskava kohta oli võimalik Keskkonnaameti aadressil esitada kirjalikke ettepanekuid. Ühtegi ettepanekut aga ei laekunud.

Kaasamiskoosoleku memo

Osavõtjad: Pille Saarnits, Priit Voolaid, Margus Paesalu, Tarmo Evestus ja Mirjam Loks (Keskkonnaameti Põlva-Valga-Võru region), Olev Pärna (Kanepi Vallavalitsus), Andrus Seeme, Sirje Siilik (Kõlleste Vallavalitsus), Andres Sepp, Vesta Rauba (RMK), Margo Hurt (kaitsekorralduskava koostaja).

Koosolekul andis Margo Hurt ülevaate Maruoru ja Veski looduskaitseala väärtustest ja nende käekäigust, ala väärtustega seotud probleemidest ning tutvustati kaitsekorralduskavasid. Täpsustavaid selgitusi kaitsekorralduskava koostamise vajaduse kohta jagas Pille Saarnits.

Andres Sepp tegi ettepaneku mõlemast kaitsekorralduskavast võtta välja meede, mis soovitab kaitsealaga piirnevate metsade majandajal arvestada mõjuga kaitsealale, sh Natura alale. Meede oli seotud ohuteguriga „Lageraied kaitsealaga piirnevatel metsaaladel“. Põhjaliku arutelu käigus hinnati mõlema kaitseala piirile jääva metsaala osakaalu ja seal järgneva kaitsekorraldusliku perioodi jooksul võimalike lageraielankide osakaalu. Arutelul selgus, et Maruoru looduskaitseala ida- ja läänepiiril asuvad oja ja tee ning ülejäänud kaitseala piiril olevas metsas on võimalike lageraielankide osakaal minimaalne. Veski looduskaitseala puhul on juba enamik võimalikke lageraieid lähiminekus ära tehtud ja seetõttu arutelu tulemusena otsustati jätta kaitsekorralduskavast välja eelnimetatud ohutegur ja seega ka vastav meede.

Mõlema kaitseala puhul leiti ühiselt, et üks infotahvel on piisav (algselt oli planeeritud kaks). Maruoru looduskaitsealale ei kavandata infotahvlit loodenurka ja Veski looduskaitsealale edelanurka.

Veel tuli ettepanek Veski looduskaitseala kava joonisel 3 nimetada „jahipidamiseks kasutatav rajatis“ „likvideeritavaks jahipidamisrajatiseks“.

Memo koostas: Margo Hurt

LISA 6. FOTOD

Jäljed suuremast tormimurrust kaitseala lõunaosas

Kaitseala idapiir (vaade lõunast põhja suunas), mõne aasta tagune lageraie piirneval alal

Jahipidamiseks kasutatav rajatis ja selle kõrval ladustatud ehitusmaterjal ala põhjaosas

Ulukite soolak ja tagaplaanil jahipidamise rajatis, vahepeale jääb loomade söötmiskoht